

“DE GROENE AVEREESTER”

Uitgave:

Volkstuinvereniging "Avereest"

Najaar 2018

Colofon:

Ingeschreven bij de Kamer van **Koophandel**
onder nummer **40059716**

Bankrekeningnummer (Rabobank) **NL93RABO 0312951906**

Contributie per jaar:	7,00
Pacht per are	16,00
Inschrijfgeld	5,00
Borg	15,00

Samenstelling bestuur: **telefoon**

Voorzitter : Albert Mager, de Aak 39 615772
mager001@hetnet.nl

Secretaris: tijdelijk Jan Siegers

Penningm. : Jan Siegers, Sibeliusstraat 20 612843
j.siegers1@home.nl

Leden : Eibert Docter, Beukenlaan 41, Balkbrug 656707
Hidde Hazekamp, de Prunus 31 614299
gh.hazekamp@gmail.com
Hilda van der Heyden, Sportlaan 5 612377
vanderheydenjos@hotmail.com 06 45311121
Jan Vogelzang, de Grutto 6 615114
janvogelzang@home.nl 06 13177104

Ledenadministratie, toewijzing tuinen enz: Albert Mager

Kascommissie:

Jan Knol
Dries de Bruin, de Praam 92 610401
Reserve kascommissie:
Harrie ten Brinke,

Website: www.tuinverenigingavereest.nl

Redactie en lay-out:

Willem de Boer, de Lisdodde 2 612767
willemdboer@kpnplanet.nl

Inge van Marle, Eiberweg 26 852109
ingel1ajax@gmail.com

Van de redactie

Tjonge, wat een zonnige, droge en warme zomer.

“Er mut neudig ies wat reeg’n koom’n”, hoorde je vaak verzuchten als er weer eens naar de strakblauwe lucht werd gekeken

De tuinen zagen er miserabel uit, droog en verdord. Er was geen water geven tegen bestand. De opbrengsten waren klein, aardappels kregen niet de gewenste dikte, de boontjes waren klein en ga zo maar door.

Een aantal tuinders ging of ’s morgens vroeg of ’s avonds naar de tuin om er in te werken of te sproeien. Overdag was het veel te warm daarvoor. Gelukkig is er flink wat regen gevallen.

Dit keer weer een digitaal nummer. Hoewel de redactie meende ermee te moeten stoppen, blijkt bij navraag op een ledenvergadering, dat de digitale tuinkrant toch nog veel wordt gelezen. Vandaar dat hij blijft verschijnen.

Vorig jaar werd een nieuw tuincentrum geopend aan de Langewijk “Timmer Tuincentrum”. Dit centrum werd echter na één jaar alweer gesloten. Jammer, maar helaas!

Het team van de redactie (slechts 2 mensen) wil graag uitbreiden met een derde medewerker.

Man of vrouw maakt niet uit. Wie vult de redactie aan?

Stuur ook eens iets in, zoals bv. een ervaring uit eigen tuin, zoals een mislukte oogst, een goed recept of iets dergelijks

De redactie wenst jullie een fijn vruchtbaar tuinseizoen toe!

De redactie

Graag hierin uw bijdrage

VOLKTUINVERENIGING AVEREEST

UITNODIGING:

Geachte medetuinders,

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de Algemene jaarvergadering die gehouden wordt op **maandag 26 november 2018** in de Baron in Dedemsvaart.

Aanvang: 19.30 uur

- Agenda:
1. Opening
 2. Jaarverslag van de voorzitter / notulen.
 3. Jaarverslag van de penningmeester
 4. Verslag kascommissie en benoemen van een reserve lid
 5. Bestuursverkiezingen. Het bestuur stelt voor om in de vacante functie van secretaris Marja Koldenhof te benoemen. Namen van tegenkandidaten kan men tot voor de vergadering indienen bij de secretaris a.i. Voorzitter Albert Mager heeft te kennen gegeven om na meer dan 35 jaar de voorzitters hamer gehanteerd te hebben deze te willen overdragen. Namen van kandidaten voor deze functie kan men tot voor de vergadering indienen bij de secretaris a.i.
 6. Vrijwilligers gevraagd voor de volkstuin en vlindertuin
 7. Rondvraag en sluiting

Lezing door Joop Verburg over de "vlindertuin en vlinderrommetje Zuidwolde met alles over de natuur eromheen".

secr. a.i. Jan Siegers

NB: Het najaarsnummer van de Groene Avereester kunt u lezen op: www.tuinverenigingavereest.nl

Phytophthora vrij aardappelen kunnen vanaf nu weer besteld worden via Albert Mager. Ook liggen er op de vergadering intekenlijsten.

NADENKERTJES

- ⇒ Niets is gevaarlijk dan een grote gedachte in een leeg hoofd
- ⇒ De jeugd is de tijd om de wijsheid te bestuderen, de ouderdom de tijd om haar toe te passen
- ⇒ In een leeg hoofd is plaats voor veel kennis
- ⇒ Er zijn drie manieren om iets te doen:

het zelf doen

iemand betalen om het te doen

of je kinderen verbieden het te doen

- ⇒ Zij die weten, spreken niet, zij die spreken weten niet
- ⇒ Lachen kost minder dan elektriciteit en geeft minstens evenveel licht
- ⇒ Het is niet erg om fouten te maken, wel om ze niet te erkennen
- ⇒ Er zijn geen oninteressante dingen, er zijn alleen ongeïnteresseerde mensen
- ⇒ Mensen met luide stemmen hebben nooit iets interessants te vertellen.
- ⇒ Bijna alles komt voort uit niets
- ⇒ De wijze zegt niet wat hij weet, en de gek weet niet wat hij zegt
- ⇒ Ik volg een whisky dieet, ik ben al zes weken kwijt
- ⇒ Ik ben geen probleemdrinker; ik maak er namelijk geen probleem van dat ik drink
- ⇒ Je kunt veel winnen, als je van je verlies leert
- ⇒ Je wordt oud als je lichaam korter wordt en je verhalen langer
- ⇒ Afkijken is niet stout, het is gewoon teamwork
- ⇒ De meeste computerfouten ontstaan tussen het toetsenbord en de leuning van de stoel
- ⇒ Wie met zijn hoofd in de wolken loopt en met zijn voeten op de grond, is een waarlijk groot mens
- ⇒ Als je plots zin hebt om te werken, ga dan zitten en wacht tot het overgaat

BATAATJE BATAATJE, JE WAS NIET ZOET

Het leek zo'n aardig idee: zek zoete bataten (aardappels) kweken. Dus op naar deJumbo om er een-
tje te kopen. Die dingen zijn duur, maar in gedachten zag ik me al minstens het tienvoudige er voor
terug krijgen.. De aardappel thuis op een schaalte met een bodmepje water, precies met zijn kontje
er in, en wachten.

Na een paar weken werd dit wachten beloond. Aan de onderkant verschenen worteltjes en bovenop
groene blaadjes. Tijd om hem in de volle grond te planten. Om hem goed in de gaten te kunnen hou-
den, maar vlak achter het huis tussen de peterselie en de munt gezet. Dank zij de tropische zomer
sloofde Bataat zich geweldig uit. Nou ja, hij overdreef wel wat. Behalve dat ie de hele kruidentuin in
beslag nam, groeide ook het hele looppad dicht en ook de vijver kwam in de schaduw te liggen. Dat
zou me toch een aardappeloogst worden. We konden niet wachten. Maar eindelijk was het zover.
De oogst? Niet te geloven! Eén normaal exemplaar, een paar hele kleintjes en eé'n knoepert van 3
kilogram, formaat voetbal.

We weten nog niet precies wat we daar me moeten: of een heleweek zoete aardappel op het menu
(zodat we ze **nooit** meer hoeven) of met de "voetbal" onder de arm en met een mes in de aanslag de
buurt in om 'm in **stukken** te verkopen(!!!???) Ja duh! Ik ben toch zeker Sinterklaas niet!

Tineke

Willem Komduur opent zijn dichtader

September

De boeren bint nog even drok
De kaalver moet weer op het hok
Het weer slat um, het wordt hiel aans
De westerstörm, die grep zien kaans
Loeit onbetumig rond het hoes

Het keukenraam dat slat an groes
De “open heerd” möt ’s aovonds an
Daor wodt wij machtig slaoperig van
Nog snel wat blaoderen in de kraant
Want zunder dat bin wij echt onthaand
En dan, zo um een uur of tien
Heb ik het dan wal e-zien.

Moestuin:

- In januari staat er nog genoeg in de moestuin om te oogsten: spruiten, winterprei, knolrapen, schorseneren, pastinaken,...
 - Als je een groentetuin hebt, kun je nu ook mooi de indeling voor het komende groeiseizoen uitdokteren. Denk aan het aardappels poten. In 2019 aan de noordkant (het zgn drieslagstelsel)
 - Wil je binnen enkele weken genieten van frisse rabarberstelen? Steek dan nu met een spade een stuk van je rabarberstuk af en plant dit deel in een grote bloempot.
 - De zeer vroege aardappelen moeten enkele weken voorkiemen vooraleer ze uit te poten op het veld.
 - Zet de composthoop nog een keer om zodat deze los en luchtig is waardoor het composteringsproces sneller verloopt en de hoop in het voorjaar goed verteerd is.
 - Compost of reeds goed verteerde stalmest mag worden open gespreid over de percelen. Deze organische materialen zijn nuttig als voeding voor uw planten, maar zijn tevens minstens even interessant voor het verbeteren van de bodemstructuur. Om de stalmest / compost open te spreiden mag u gerust over de bevroren grond lopen. De vol geladen kruiwagens zullen zelfs beter rijden op de harde ondergrond en zodoende ook voor geen structuurbederf zorgen.
 - Als het weer het toelaat (niet nat en niet vriezen), kun je de moestuin verder ompsitten. Plaats [tunnels](#) om de grond op te warmen zodat je een stuk vroeger buiten kan planten of zaaien.
 - Blijf het onkruid wieden tijdens vorstvrij weer.
 - Reinig zaaibakjes en potjes.
 - Controleer de kiemkracht van uw resterende zaden. Doe wat zaad op een vochtig doekje, doe er een plastic over en plaats dit op de vensterbank. Als de helft van de zaden kiemen, is het zaad nog bruikbaar.
- Vroege groenten zoals veldsla, radijsjes, spinazie,... kunnen reeds in de kas, plastiectunnel of in een koude bak worden gezaaid.

Groenten, kruiden en fruit

- Snijd bruin wordende aspergestengels weg. Na het terug knippen kan je de planten een goede mulchlaag van organisch materiaal geven.
 - Oogst pompoenen en leg ze nog enige tijd in de zon of in de kas zodat ze goed kunnen afrijpen.
 - Oogst wortelgroenten (wortelen, bieten en knolrapen) en bewaar ze voor wintergebruik. Oogst enkel gezonde wortelen om schimmels en aantastingen te voorkomen. Hou de pastinaken in de grond, zijn worden lekkerder nadat ze van een beetje vorst hebben genoten.
 - Zorg ervoor dat alle uien nog gerooid zijn, doe dit bij voorkeur op een droge zonnige dag.
 - Aard bleekselderij een laatste keer aan zodat enkel nog de bladpunten boven zitten. Bleken zorgt ervoor dat de stengels malser worden..
 - Oogst herfstframbozen, deze late rassen smaken vol en heerlijk en veelal beter dan de 'gewone' vroege soorten. Snoei de struiken pas in de winter of in het vroege voorjaar.
 - Bescherm afrijpend fruit tegen vogels en wespen! Denk aan druiven, bramen, appels, perziken, pruimen en peren..
 - Verzamel afgefallen fruit en leg dit in de moestuin om de laatste vlinders te plezieren. Ook egels doen zich vaak te goed aan al dit lekkers, dit is voor hen een extra bron van energie voor de aankomende winterslaap.
 - Plant aardbeiplanten uit voor het eind van deze maand zodat ze sterk genoeg de winter ingaan.
 - Geef in de serre of kas minder water en verminder de beluchting.
 - Oogst tomaten van zodra ze kleur beginnen te krijgen. Zij kunnen verder afrijpen in de kas terwijl de planten zich op de onrijpe vruchten kunnen concentreren..
- Bescherm afrijpende tomaten tegen de regen!

Winter in een moestuin

witte asperges

ASPERGES

WIT TEGEN GROEN

Wat het verschil is tussen witte en groene asperges?

De zon!

Witte asperges groeien bedekt en hebben geen zon gezien.

Groene asperges groeien onbedekt en krijgen daarvoor een groen kleurtje. Dat heeft gevolgen voor de smaak. Witte asperges hebben een delicate, zoete smaak; groene asperges smaken meer uitgesproken met wat grassige tonen.

(Welke wijnkenner kan de redactie vertellen wat dat voor tonen zijn?)

Groene asperges

GRILLEN

Een leuke techniek om asperges te bereiden is GRILLEN.

Groen of wit? Probeer allebei. Kies niet te dunne asperges, schil de witte soort(de groene hoeft niet geschild te worden) en verwijder bij zowel de witte als de groene de houtige onderkant. Leg steeds 4-5 asperges naast elkaar op een werkvlak. Steek overdwars 2 satéprikkers door alle asperges; de eerste prikker net onder de aspergekopjes, de tweede prikker aan de onderkant. Zo blijven ze bij elkaar en kun je ze gemakkelijk keren tijdens het grillen. Steek er eventueel partjes citroen of plakjes spek tussen. Besprenkel de asperges met olie en gril ze in zes minuten beetklaar.

Keer regelmatig.

DUN VERSUS DIK

Dunne asperges (groene maar ook witte) zijn afkomstig van jongere planten en wat minder uitgesproken van smaak. Ze zijn geschikt om rauw te eten. Witte asperges moet je trouwens altijd wel eerst schillen. Je kunt de asperges vervolgens in linten schaven, voor in een salade met venkel, radijs en kipfilet bijvoorbeeld.

BEWAREN

Wikkel asperges zonder verpakking in een vochtige theedoek en bewaar ze in de koelkast.. Asperges blijven zo 2 – 3 dagen goed.

Vind je het handig ze van te voren te koken voor later gebruik, laat ze dan afkoelen in het kookvocht en bewaar ze hierin in de koelkast. Zo drogen ze niet uit en blijft de smaak behouden.

OPROEP

De Groene Avereester verschijnt 2 keer per jaar: de ene keer digitaal (najaar) en in het voorjaar zowel digitaal als een papieren uitgave.

Twee redactieleden zorgen voor de uitvoering ervan te weten: Inge van Marle en Willem de Boer.

Door studie en werk overdag/'s nachts kan Inge bijna geen tijd meer vrijmaken om haar rubrieken te verzorgen.

Daarom is de redactie op zoek naar iemand die het team wil komen versterken.

Hebt u belangstelling, dan kunt u contact op nemen met:

Willem de Boer, tel. 612767 of email willemdeboer@kpnplanet.nl

Inge van Marle, tel 852109 of [email ingel1ajax@gmail.com](mailto:ingel1ajax@gmail.com)

Radijs

Dit is een echt voorjaarsgewas, dat in korte tijd uitgroeit van zaad tot oogstbaar knolletje. Zaai je onder glas, dan zijn de radijsjes al in april volgroeid. Door van begin maart tot half april om de twee weken te zaaien zorg je er bovendien voor dat je tot eind mei constant verse radijsjes uit eigen tuin kunt eten. Zaai de radijs met een afstand van tien centimeter en een tussenstand in de rij van twee centimeter. Voor de vroege teelt is het belangrijk een ras te kiezen dat snel een knol vormt.

Ronde rode rassen als Saxa en Ronde Rode Witpunt zijn hiervoor het meest gebruikt.

Prei

Prei is een winterharde groente. Een gezonde prei van een winterras goed tegen de kou kan. Ondanks haar winterharde karakter kan prei niet goed tegen “kale” vorst.

Als het dan ook harder vriest dan tien graden en er ligt geen sneeuw, dan is het verstandig om de preiplanten met folie of een deken af te dekken. Nog beter is het om voor de vorst wat prei op te rooien.

Kuil de geoogste prei op in een kasje of bewaar ze binnen in een kist op een vorstvrije plaats.

Tuinbonen poten

In januari kan de vroegste teelt van tuinbonen, labbonen (Zuid Nederland) of zoals ze genoemd worden in Noord Nederland Grunninger Mollebonen, beginnen. Het eerst poten kan het beste op een bedje onder glas plaats vinden. Om de oogst enigszins te vervroegen, week je de bonen 12 tot 24 uur voor, waarna je ze voorkiemt totdat de wortelpuntjes te voorschijn komen. Poot de bonen dan op een diepte van vijf centimeter. Vorst tijdens de kieming is geen probleem. Zodra de bonen boven de grond komen, moet je volop gaan luchten, behalve bij erg koud of vriezend weer.

Plant de tuinbonen in maart uit op een afstand van 60 x 15 cm. Voor tien vierkante meter teelt zijn 110 planten nodig, die je uit 400 gram bonen kweekt. In een platte bak of kas heb je hiervoor een halve vierkante meter nodig.

Milieu (vraag en antwoord)

Welke beplanting is het meest duurzaam?

Vaste planten

Stel u wilt een schutting plaatsen, die minstens 15 jaar meegaat. Wat is de beste keus?

Tropisch hardhout met FSC keurmerk

Als je verlichting in de tuin aanbrengt, wat is dan het meest verantwoord?

Ledlampen

Hoe kun je bij warm weer het gazon het best sproeien?

Eén lange periode, 's avonds

Welke vogel eet graag slakken, zelfs met huisjes?

Zanglijster

Hoeveel water gebruikt een Nederlander gemiddeld per dag?

127 liter

Welke tuinmeubels zijn het minst belastend voor het milieu?

Bamboe

Welke slak richt de meeste schade aan in de tuin?

De naaktslak

Wat gooi je beter niet op de composthoop?

Gekookte etensresten.

Hoe kun je mos en groene aanslag milieuvriendelijk verwijderen?

afschrobben met heet (soda)water of schoonmaakazijn of regelmatig vegen met een harde borstel.

Antioxidanten voor tuinvogels, besdragende soorten in het najaar

Antioxidanten zijn niet alleen voor ons een belangrijke deel van het dieet. Ook voor onze tuinvogels zijn die van groot belang in het najaar. Het helpt hen, in het bijzonder tijdens de koude wintermaanden, om lange periodes van fysieke activiteit vol te houden.

Wat is nu eigenlijk de definitie van een antioxidant? Letterlijk betekent het woord ‘tegen oxidatie’(roest). De stof voorkomt dus schade aan lichaamscellen, die ontstaat door oxidatie. Onder oxidatie verstaan wij dan; het natuurlijk proces waarin lichaamscellen worden beschadigd door agressieve stoffen.

Het is een verzamelnaam voor de vitamines C en E, en de sporelementen selenium en zink en enkele andere bio- actieve stoffen.

Ook onze tuinvogels hebben antioxidant nodig, hieronder enkele planten, voornamelijk besproducerende planten, die rijk zijn aan deze stoffen en vooral veel verschillende tuinvogels aantrekken.

Berberis (haagplant – solitair).

Berberis of zuurbes is een stekelige haagplant die ook als solitair kan worden aangeplant. Na de gele bloempjes in mei, die ook voor vele insecten een lekkernij vormen, toont deze stekelige struik zijn aantrekkelijke bessen van in de zomer tot aan het eind van de herfst. De besjes hebben een matig gehalte aan antioxidant en trekken hoofdzakelijk merels en lijsters aan.

Cornus (heester).

Verscheidene soorten Cornus of kornoelje ontwikkelen donkere bessen in de herfst met een zeer hoge concentratie aan antioxidant; vinken, merels en lijsters doen zich graag te goed aan deze gezonde bessen. De struiken zijn aardig te combineren in een brede border en hebben aantrekkelijk gekleurde twijgen en witte bloemschermen alvorens de bessen verschijnen.

Cotoneaster (haagplant – bodembedekker - klimplant).

De rood – oranje bessen van de cotoneaster of dwergmispel vormen een belangrijke voedingsbron voor merels en verschillende vinkensoorten. Hoewel ze een relatief lage hoeveelheid antioxidant bevatten zijn ze toch een welgekomen langdurige versnapering. De dwergmispel kan gebruikt worden als bodembedekker, haagplant of klimplant.

Hedera (klimplant – bodembedekker).

Klimopbessen bevatten niet zo'n danig hoge hoeveelheid antioxidant maar blijven tot diep in de winter aan de plant en zijn dus een welgekomen voedingsbron voor merelachtigen zoals

koperwiek, kramsvogel, lijster en merel. Deze wintergroene klimplant zorgt trouwens net voor de bessen voor de laatste nectar van het seizoen voor vlin-
ders, hommels en bijen.

Hulst (*haagplant – solitair*).

Groenlingen en pestvogels houden van de bessen van hulst. De bessen zijn niet alleen gezond, ze blijven lang aan de struik en vormen bovendien een zeer decoratief winterbeeld in de tuin, hulstsoorten staan als wintergroene struiken in mooi contrast met bladverliezende soorten.

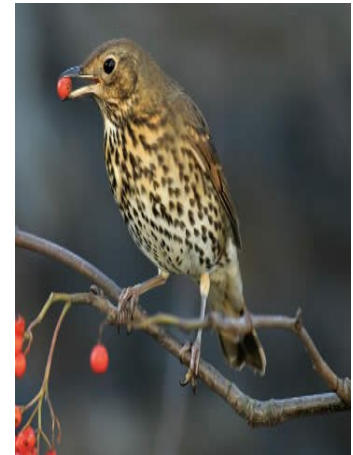
Ook geschikt als haagplant.

Lonicera (*klimplant*).

Merels, lijsters en andere tuinvogels zijn verzot op de blinkende rode bessen van de wilde kamperfoelie. De bessen op deze klimplant ver-
schijnen na de fantastisch geurende bloemen in de late zomer tot de herfst.

Parthenocissus sp. (*klimplant*).

Naast een prachtige herfstkleur produceert deze attractieve klimplant ook nog eens bessen in het najaar. Met een minimum hoeveelheid aan
antioxidanten is het toch een goede voedingsbron gedurende de koude-
re maanden van het jaar. De bessen blijven lang houdbaar en trekken
verschillende tuinvogels aan.

Sorbus (*heester – boom*).

Een meester in het massaal produceren van bessen in de herfst is de... what's in a name... lijsterbes. Zijn aantrekkelijke witte bloemschermen ondergaan een prachtige metamorfose naar knalrood-
oranje bessen in de herfst. Ook hier staat de lange houdbaarheid in contrast met het lage antioxidan-
tengehalte maar toch zijn deze bessen een welgekomen aanvulling op het najaarsdieet van verschil-
lende vinken, uitrustende pestvogels, zanglijsters en merels.

Vele van deze soorten vormen deze maand hun bessen of zijn al rijkelijk gevuld met lekkers voor
onze tuinvogels.

Rosa (*heester – solitair*).

Rozenbottels verschijnen enkel op de plant indien je de uitgebloeide bloemen tot in de herfst op de
plant laat. De duinroos (*Rosa spinosissima*) is de winnaar als het op antioxidanten aankomt. De bij-
na paarse rozenbottels van deze roos zullen pestvogels, merelachtigen en lijsters aantrekken. Ze zijn
zeer rijk aan vitamine C en kunnen ook gebruikt worden voor het maken van confituur, gelei en als
gebakvulling. Ook de hondsroos (*Rosa canina*) heeft zo'n uitermate voedzame bottels die winterbe-
zoekers zoals koperwiek en kramsvogel aantrekken. Ook deze vruchten zitten boordevol
vitamine C, B1, B2 en caroteen.

Bloembollen planten in het najaar

Bloembollen zijn een waardevolle en onmisbare aanvulling in de bloementuin. Narcissen, sneeuwkllokjes, krokussen en blauwe druifjes geven, al vroeg in de lente, kleur aan de border terwijl de andere planten nog in winterrust zijn. Het zijn de eerste tekenen van leven in een dan nog vrij kale tuin. Plant je borders dus vol met een groot assortiment aan bloembollen en geniet maandenlang van hun bloemenpracht!

Waar en wanneer bloembollen planten?

De bloembollen die in het voorjaar bloeien, moeten nu reeds geplant worden. Vanaf september tot december kunnen ze de grond in, het liefst voor de eerste nachtvorst. Maak een schema en combineer verschillende soorten in groepjes bij elkaar. Maak ook een variatie in bloeitijd zodat er vanaf februari tot mei/juni altijd iets bloeit. Bloembollen kunnen tussen vaste planten in de border worden geplant maar ook in potten op het terras of balkon. Wees creatief en plant ook krokussen en kleine narcissen in het gazon. Let dan wel op als je de grasmaaier opnieuw boven haalt!

Bloembollen in de volle grond

Bloembollen planten is niet moeilijk maar er zijn wel een aantal spelregels die we in acht moeten nemen:

- Bloembollen groeien bijna overal op voorwaarde dat ze **niet te nat staan** anders bestaat de kans dat ze rotten. Een goed gedraineerde grond is dus belangrijk en plant ze bij voorkeur op een plekje in de zon.
 - Plant de bol op de juiste diepte in losse grond. De ideale diepte is doorgaans twee keer de hoogte van de bol, met een minimum van 5 cm. Dit geldt niet voor bloembollen die je in het voorjaar plant. Deze moeten iets minder diep zitten zodat ze meer warmte krijgen.
 - Als je veel bollen moet planten is een bollenplanter een ideaal hulpmiddel, zeker voor grotere bloembollen zoals tulpen en sieruien.
 - Voor kleinere bloembollen kan je ook een gleuf graven en ze daarin leggen.
 - Let er op dat je de bloembol met de punt naar boven plant.
 - Leg de bloembol in het plantgat in plaats van de bloembol in de grond te duwen.
- Respecteer de plantafstand die vermeld staat op de verpakking.

Bloembollen in pot

Bij bloembollen in pot is het belangrijk om ze niet te dicht tegen de rand te planten om vorstschade te voorkomen. De pot moet onderaan voorzien zijn van een opening zodat het overtollige water kan afgevoerd worden. Leg op de bodem wat scherven of een laag hydrokorrels voor een optimale drainage. Gebruik potgrond voor bloeiende planten omdat deze voldoende voeding bevat.

Je kan per pot één soort planten of in één pot verschillende soorten in laagjes aanbrengen volgens het principe van een bloemenlasagne. Kies dan wel voor een grote pot die voldoende diep is.

Bloembollen uit de grond halen

De meeste voorjaarsbloeiers mag je in de grond laten zitten. Soorten zoals boshyacint, blauwe druifjes en sneeuwkllokjes zullen zichzelf vermeerderen. Je krijgt er jaar na jaar meer van. Afhankelijk van de soort kan de bloeikwaliteit in de loop der jaren wel afnemen.

Zomerbloeiers zoals dahlia's en begonia's zijn niet bestand tegen vorst en moeten uit de grond worden gehaald na de bloei. Bewaar ze op een vorstvrije plaats zodat je ze het volgend voorjaar opnieuw kan planten. Het gebruik van een bloemenmand is hierbij aangewezen om ze vlot te kunnen verwijderen en dit zonder de bloembollen te beschadigen.

HEMMEL EN ERDE

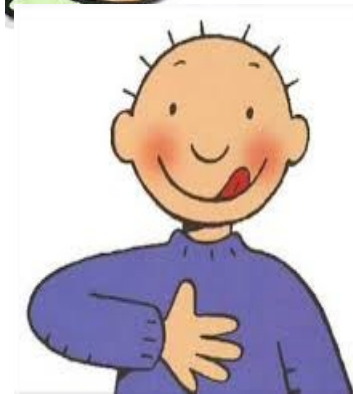
We nemen jullie mee naar een Twentse keuken waar Annegie “hemmel en erde” (hete bliksem uit Twente) gaat klaar maken. Zij zoekt onderstaande ingrediënten bij elkaar: 1 kg zoete appels, 1 zure appel, 50 gram suiker, ruim 1 kilo aardappels, 250 gram mager gerookt spek en zout.

Alles staat klaar op het aanrecht en de bereiding kan beginnen:

Ze boent alle appels goed schoon. Die worden in vieren gesneden en ze verwijdert het klokhuis. Dan zet ze de appels met de suiker in 3 tot 5 deciliter water. Op een sudderplaatje laat ze die zachtjes (bijna) gaar koken. In een spekpan bakt ze intussen het in plakjes gesneden stukje spek tot het lekker knapperig is.

Ze mengt de aardappels en appels door elkaar en schept er wat spekvet overheen.

Als het gezin aan tafel zit met de nog lege borden voor zich, schept ze de hete bliksem in een grote schaal met de plakjes spek er over heen en iedereen kan opscheppen.” Lekker joh”, zegt Annegie.

Maar met gebakken bloedworst of gebraden verse worst smaakt ook lekker.

FRUIT

Fruitrijtje

Boomvruchten: *appels en peren*

Zacht fruit: *aardbeien, frambozen, bramen, bosbessen*

Steenvruchten: *perziken, kersen, pruimen, abrikozen*

Pitfruit: *druiven, kruisbessen*

Citrusvruchten: *sinaasappels: citroenen, mandarijnen*

Fruit-weetjes

Fruit bevat geen cholesterol en is dus onmisbaar in gezonde voeding

Fruit maakt niet dik

Fruit stimuleert het geheugen

De vitamines in fruit zijn heel belangrijk voor de weerstand

Fruit is, toebereid of rauw, gemakkelijk te nuttigen

Hermien schrijft:

Het jaar 2018 gaat de boeken in als het jaar met die zeer hete, lange zomer. Ik kan me niet herinneren een langere, warmere zomer te hebben meegemaakt!

Ik moet denken aan een regel uit een lied van Gerard Cox: “die zomer die begon zowat in mei”.

Nou, volgens mij was dat ook zo. Ook ik dacht (en vreesde af en toe) dat er geen einde aan zou komen, maar ineens was het dan toch voorbij.

Alhoewel, we hebben nog steeds een aantal mooie nazomerdagen. Het

houdt maar niet op.

2018 Was, mede hierdoor waarschijnlijk, het jaar waarin mijn perenboom letterlijk gebukt ging onder de peren.

Nog amper peren in de boom gehad vorige jaren en dit jaar....

Een overvloed. Voor de eerste keer in mijn leven perenjam gemaakt en verder heb ik heel wat peren 's ochtends door de yoghurt als ontbijt verorberd.

Ook de tomaten profiteerden dit jaar van de vele zonuren, net als de paprika's.

De aardbeien hadden het dit jaar moeilijk met het droge voorjaar en de oogst was dit jaar dan ook niet zo groot. Wat betreft de aardappeloogst mag ik niet klagen, maar die was ook wel iets minder dan vorige jaren.

De bonen heb ik geloof ik wel tot vier maal toe opnieuw in de grond gestopt en eindelijk kwamen ze op. Maar om nou te zeggen dat de opbrengst voortreffelijk was.....niet echt!

Tijdens de vakantie had ik dit jaar het geluk een lieve schoonvader en buurman te hebben die beiden om de dag zo'n beetje de tuin kwamen begieten. Geen overbodige luxe deze zomer.

Toen ik dan ook na de vakantie terugkwam, lag de tuin er als een paradijsje bij!

Door de droogte groeide het onkruid ook nauwelijks, dus voor de eerste keer in mijn tuingeschiedenis hoefde ik na de vakantie niet als een gek in de tuin bezig om het onkruid te bestrijden. Ik kon aan het leuke werk beginnen: oogsten!

Een aantal weken later, na een paar fikse regenbuien, heb ik die schade trouwens wel behoorlijk in kunnen halen. Het was net of het onkruid, als een soort overlevingsdrang, nog erger opkwam dan andere jaren!

Voor de mier (onkruid, niet het insect) tiert welig in mijn tuin. De aardbeien zijn haast niet meer te onderscheiden tussen dit onkruid.

Ik heb al een poging gedaan het te verwijderen, maar het is onbegonnen werk.

Ik bedacht me dat het handiger is om de aardbeiplanten op te rooien, het onkruid te verwijderen en dan de aardbeiplanten terug te zetten. Dat scheelt volgens mij een hoop werk en dat ga ik binnenkort dus maar doen.

2018 Is voor mij ook het jaar waarin ik nog nooit zoveel frambozen heb kunnen oogsten.

Echt een enorme zak vol in de vriezer. Dagelijks ook een paar handenvol door de yoghurt en voor wie nog leuke ideeën heeft om iets te bereiden met frambozen..... ik houd me aanbevolen!

De druiven hebben ook geprofiteerd van het prachtige zomerweer en omdat ik me nog niet al die trossen zag opeten en het zonde vind dat alles maar hangt te rotten, kreeg ik pas geleden het idee om een slow juicer aan te schaffen.

Een geweldig apparaat die de maximale hoeveelheid sap onttrekt aan fruit, groenten en noten. Je houdt alleen een hoopje droge pulp over.

Op deze manier hebben we al heel wat glazen druivensap gedronken en kan ik het komend jaar, als ik hopelijk omkom in de rode bessen, bramen en dergelijke, heerlijk sap bereiden en wordt er niets verspild.

Iedereen een fijne bezinningsperiode toegewenst de komende wintermaanden en hopelijk komen jullie op hele verfrissende nieuwe en inspirerende ideeën voor het nieuwe tuinseizoen in 2019.

Hartelijke groet,

Hermien Wesselink

Tip van de redactie:

Je wordt op je wenken bediend wat recepten betreft:

Hermien, zoek eens op internet naar recepten met frambozen. Je vindt er een heleboel, de een nog lekkerder dan de ander. Is deze wat voor jou? We komen graag proeven

Succes

Frambozentrifle met griekse yoghurt en vanilla vla

Bereidingstijd: 20 minuten

Aantal personen: 4

Ingredienten:

300 gram frambozen

1 eetlepel suiker

150 gram Bastogne koeken

350 gram griekse yoghurt

100 ml vanilla vla

Bereiding:

Pureer met de staafmixer 150 gram frambozen met de eetlepel suiker .

De Bastogne koeken grof verkruimelen en doe de helft in een glazen schaal.

Meng de Griekse yoghurt met de vanilla vla voeg naar smaak suiker toe.

Schep de helft van de vanilla yoghurt over de bastognekoeken en schenk de helft van de frambozenpuree erop.

Herhaal dit met de rest van de bastognekoeken, de vanillyoghurt en de frambozen puree.

Garneer met 150 gram frambozen

Alvast vooruitlopend op het voorjaar:

De aardappelen moeten in 2019 gepoot worden aan de noordkant

Peterselie

Peterselie ontbrak vroeger in geen enkele boerentuin, vaak langs de “geute” waar het vochtig was. Nog is het een vaste gast in de moes- en kruidentuin. Het aromatische groen geeft smaak aan diverse gerechten. Volksnamen voor peterselie zijn ondermeer pieterselie, greunte, pieterselderie, pietjomselderie, piskruid en kroed.

De Romeinen brachten de plant naar onze streken. Het is nu een van de meest gebruikte kruiden. Het is een tweekarig kruid, dat winterhard is. In een voedzame, vochthoudende grond bij voorkeur in de zon of lichte schaduw doet hij het prima. De meest bekende soort is bij ons de krulpeterselderie en bereikt ongeveer een hoogte van 30 centimeter. Als de plant bloeit, verliest het veel van zijn aroma en is niet meer te gebruiken. Advies: knip de bloemstengels er op tijd uit. Tenminste als je geen zaad wilt winnen.

Peterselie bevat veel vitamine A en C. Het kruid heeft een vocht afdrijvende werking en van de geur krijg je een hongergevoel.

Een paar gekneusde blaadjes in je oren zouden bij oorpijn verlichting geven. De Romeinen stoppen niet voor niets in de strip van Asterix en Obelix peterselie in de oren als de bard Assurancetourx weer afgrijselijk begon te zingen.

Aan peterselie is het nodige bijgeloof verbonden.

Een oud gezegde luidt: Waar de peterselie welig groeit, is de vrouw de baas.

Ook zou door een vrouw gezaaide peterselie beter groeien.

De oude Grieken droegen kransen van peterselie tegen dronkenschap.

De Romeinen zagen de plant als symbool van de dood. Ze bestrooiden er de graven mee.

Onopvallend tussen de houtsingels schrijft Jan Dijkema

Sfeervol plaatje

Het tuincomplex aan het Ommerkanaal ligt heel mooi weggestopt in het landschap. In de wintermaanden wat minder, maar een groot deel van het jaar verdwijnen de tuinen achter een groene muur van els, vlier, meidoorn, hazelaar, fruitbomen en nog veel meer. Zo'n boswal of houtsingel heeft meerdere voordelen. De singel kan werken als windvang (vooral aan de noordkant), beschermt aanwonenden tegen een rommelige aanblik (wal aan de oostkant), en vormt een buffer tegen uitstoot van gassen door verkeer en dempt geluid (westkant). Natuurlijk heeft zo'n singel ook nadelen. Bomen en struiken houden zonlicht weg uit je tuin en een houtsingel is gevoelig voor onderhoud. Wil je de wal dicht-

houden, dan moet er met enige regelmaat gesnoeid worden. Toch zijn de belangrijkste functies van ecologische aard.

Relaties

Een groententuin staat niet op zich. Het is een deel van een ecosysteem waarin tussen planten en dieren relaties bestaan die we in de tuin nodig hebben. Bijen, hommels, vlinders en een heleboel andere insecten hebben we nodig om onze groenten en fruit te bestuiven. Denk aan je appelboom of de stokslabonen en courgette. Rupsen en slakken willen we niet, gelukkig zijn er vogels die ze voor ons wegpikken. Ook padden en egels eten graag slakken. We hebben o.a. regenwormen nodig om organisch materiaal af te breken tot compost. Het is niet zo moeilijk om meer voorbeelden te noemen. Heel veel nuttige dieren voor onze tuin hebben direct of indirect te maken met de aanwezigheid van houtsingels. Insectenetende zangvogels broeden in de boswal of anders wel in de nestkast die je er hebt opgehangen. In de strooisellaag doet de egel een winterslaap. Vlinders leggen hun eitjes op waardplanten in de houtsingel. Een wal van takken is helemaal een paradijs voor vogels en kleine zoogdieren.

Gekraagde Roodstaart houdt van houtsingels

Liever geen muizen in de tuin? Een bunzing in de boswal weet er wel raad mee.

Sfeervol

De tuinders aan de randen van het complex kunnen de aanwezigheid van een singel erg mooi uitbuiten. In combinatie met fruitbomen en klimmers als hop bijvoorbeeld wordt je tuin sfeervoller. Een heerlijke plek om even tot rust te komen. Misschien heb je wat minder zonlicht in je tuin, maar dat weegt niet op tegen die mooie groene oase die je zo creëert. Je

hoeft overigens niet aan de randen van een complex te zitten om een sfeervolle gebruikerstuin te maken ! Ook zonder aangrenzende houtsingel zijn er mogelijkheden genoeg.

Verdwenen

Toen het boerenbedrijf nog extensief en kleinschalig was liepen er door het landschap linten van houtwallen en houtsingels met een lengte van honderden kilometers. Even voor de goede orde. Je spreekt van een houtwal als de beplanting ook echt op een verhoging (wal) staat. Zo'n verhoging ontstaat bijvoorbeeld door het graven van greppels. Bij houtsingels bestaat die verhoging niet. Houtwallen en singels waren onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering. Ze fungeerden vaak als perceelscheiding of veekering en leverden geriefhout. Toen de landbouw intensiever werd hadden ze geen functie meer. Houtsingels en geriefhoutbosjes verdwenen uit het landschap. Het oude agrarisch cultuurlandschap verdween en wat kregen we er voor terug ? Zelf nu nog worden deze landschapselementen gerooid. Veel bewoners van de Achterhoek en Twente zien het met lede ogen aan en trekken aan de bel. Hetzelfde gebeurt in de gemeente De Wolden. Vanwege de grote ecologische waarden van houtsingels en –wallen moet dit proces stoppen. Gelukkig hebben wij onze eigen houtsingels nog.

Lijsterbes in de houtsingel

Hop in de houtsingel

welKOOP

- De winkel voor tuin en dier
- Deskundig advies
- Dichtbij en vertrouwd
- Altijd vriendelijke en behulpzame medewerkers

BALKBRUG

Molenveg 6
Tel: 0523 - 656441

Meijer

STEGERENSALLEE 67, 7701 PK DEDEMSVAART tel 638465

HET ADRES VOOR CONSUMPTIEAARDAPPELEN

Van teler naar consument, doorlopend verkrijgbaar

POOTAARDAPPELEN

Diverse soorten

KUNSTMEST

Verder verkoop van:

KLOMPEN, LAARZEN EN SCHOENKLOMPEN

Alles tegen BETAALBARE PRIJZEN

MEIJER

Stegerensallee 67

Tel. 638465

**Alles voor
uw dier,
tuin en
ruitersport!**

**VAN DER GRAAF
DE MOLEN**
dier tuin en ruitersport

WE ZIEN U GRAAG

IN ONZE WINKEL!

VAN DER GRAAF DE MOLEN HOOFDVAART 97, DEDEMSVAART (0523) 612484
INFO@VANDERGRAAFDEMOLLEN.NL WWW.VANDERGRAAFDEMOLLEN.NL